

Ympäristövaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi jätelain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi jätelain muuttamisesta (HE 81/2023 vp): Asia on saapunut ympäristövaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitussihteeri Johanna Routio, ympäristöministeriö
- erityisasiantuntija Jouni Nissinen, ympäristöministeriö

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- työ- ja elinkeinoministeriö
- FINAS-akkreditointipalvelu

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi jätelakia.

Esityksen tarkoituksena on antaa EU:n uutta akkuja ja paristoja sekä jäteakkuja ja -paristoja koskevaa asetusta täydentävät säännökset. Esityksen mukaan lakiin lisättäisiin säännökset ilmoitukseksi laitokseksi hyväksymistä koskevasta hakemuksesta, toimivaltaisesta viranomaisesta ja kansallisesta hyväksyntä- ja ilmoittamismenettelystä. Ympäristöministeriö toimisi vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten hyväksymisestä ja ilmoittamisesta vastaavana viranomaisena.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 18.2.2024 samanaikaisesti kuin akkuasetuksen vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksia koskevia säännöksiä ryhdytään soveltamaan.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Valiokunnan mietintö YmVM 2/2023 vp

Hallituksen esityksen tarkoituksena on antaa EU:n uutta akkuja ja paristoja sekä jäteakkuja ja -paristoja koskevaa asetusta täydentävät säännökset. Asetus on jäsenvaltioissa suoraan sovellettavaa sääntelyä, mutta asetuksen tueksi tarvitaan myös kansallista täydentävää sääntelyä muun muassa toimivaltaisten kansallisten viranomaisten osalta.

Valiokunta viitaten asiassa asetusehdotusta koskevan U-kirjelmän johdosta antamaansa lausuntoon toteaa, että ilmastotavoitteiden saavuttaminen vaatii akkujen käytön lisäämistä useilla aloilla ja laajamittainen akkutuotanto edellyttää myös kaivostoiminnan ja metallinjalostuksen vastuullisuuden kehittämistä. Akkuasetus on tärkeä, koska sen tavoitteena on vahvistaa EU:n sisämarkkinoiden toimintaa, edistää kiertotaloutta sekä vähentää raaka-aineiden saatavuuteen liittyvää riskiä ja haitallisia ympäristö- ja sosiaalisia vaikutuksia akkujen elinkaaren kaikissa vaiheissa. Akkualan kunnianhimoinen sääntely tarjoaa myös Suomessa toimiville yrityksille merkittäviä liiketoimintamahdollisuuksia, sillä Suomi on yksi harvoista Euroopan maista, jolla on sekä merkittävät akku- ja muiden innovaatiometallien varannot että kehittänyt metallinjalostus- ja akkumateriaalituotantoa (YmVL 4/2021 vp—U 7/2021 vp).

Lakiehdotuksessa ehdotetaan, että ympäristöministeriö toimisi akkuasetuksessa tarkoitettuna ilmoituksesta vastaavana kansallisena viranomaisena. Valiokunta pitää vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten ilmoittamisesta vastaavan viranomaistehtävän osoittamista ympäristöministeriölle tarkoituksenmukaisena tässä vaiheessa, kun hallinnonalalla ei ole sellaista virastoa tai viranomaistahoa, jolle tehtävä voitaisiin osoittaa. Tehtävä lisää hieman ministeriön kuluja, mutta niiden ei kuitenkaan arvioida aiheuttavan tarvetta lisähenkilöstölle. Valiokunta pitää tarpeellisena, että viranomaistehtävän siirtämismahdollisuutta uuteen valmistelussa olevaan lupa-, ohjaus- ja valvontatehtäviä hoitavaan monialaiseen virastoon selvitetään myöhemmin tarkoituksenmukaisen järjestelyn varmistamiseksi.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Ympäristövaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 81/2023 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Valiokunnan mietintö YmVM 2/2023 vp

Helsingissä 30.11.2023

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Jenni Pitko vihr

jäsen Pauli Aalto-Setälä kok

jäsen Marko Asell sd

jäsen Noora Fagerström kok

jäsen Petri Huru ps

jäsen Vesa Kallio kesk

jäsen Mai Kivelä vas

jäsen Johan Kvarnström sd

jäsen Pinja Perholehto sd

jäsen Jorma Piisinen ps

jäsen Mikko Polvinen ps

jäsen Tere Sammallahhti kok

varajäsen Marko Kilpi kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Ekroos